

การเขียนลายรดน้ำ

งานลายรดน้ำส่วนใหญ่ จะเขียนเพื่อประดับตกแต่ง อาคารสถานที่ เช่น ประตูหน้าต่าง ฝาผนัง ภายในโบสถ์วิหาร ตกแต่งสิ่งของเครื่องใช้ไม้อ้อยต่างๆ อาทิเช่น ตะลุ่ม โตก พาน ถาด หีบ หน้าคัมภีร์ใบลาน ฉากลับแล หนังสือ หัวโขน ตั้พระธรรม ฯลฯ

- กาวกระดิน
- ฝักส้มป่อย
- สีเฟลกซ์ดำ (Flex ตราทหาร)
- ** สีเฟลกซ์ใช้แทนยางรัก **
- สะพานรองมือ
- สีโปสเตอร์สีเหลือง
- แผ่นพลาสติกสีดำ (แผ่นอะคริลิกใช้แทนพื้นไม้กระดาน)
- ดินสอพอง

- ต้นแบบบลวดลาย
- กระดาษไขเขียนแบบ
- ทองคำเปลวแท้ 100 %
- โกร่งบดยา
- เข็มปรุ
- ลูกประคบดินสอพอง
- พักัน เบอร์ 0 พิเศษ และขนาดอื่นๆ

รูปภาพวัสดุอุปกรณ์หลักที่สำคัญ

ผักส้มป่อย

กาวกระถิน

ลูกประคบดินสอพอง

สีโปสเตอร์สีเหลืองและโก๋รงบดยา

สีเฟล็กซ์ดำ

สะพานรองมือและพู่กัน 0 พิเศษ

ทองคำเปลว 100 %

ขั้นตอนการเขียนลายรดน้ำ

ขั้นตอนการปรุงน้ำยาหรรดาล

- 1 ตักหรือเทสีโปสเตอร์สีเหลือง 1 ช้อนชา
- 2 เทน้ำกาวกระถินลงในโถรงบดยาให้ท่วมสีโปสเตอร์
- 3 ใช้สากของโถรงบดยาควนให้สีและน้ำกาวกระถินเข้ากันเป็นเนื้อเดียวกัน
- 4 สังเกตความข้นและเหลว หากข้นเกินไปให้เติมน้ำฝักส้มป่อยเจือจาง แต่ถ้าเหลวเกินไปควรเพิ่มปริมาณเนื้อสีให้มากขึ้น
- 5 จากนั้นทดสอบน้ำยาที่ผสมขึ้น
 - ใช้พู่กันจุ่มน้ำยาที่ปรุงไว้แต้มหรือเส้นขนาดต่างๆ ลงบนเศษพลาสติกสีดำรอให้น้ำยาแห้งสนิท เช็ดดูด้วยสำลีสะอาด หากน้ำยาไม่หลุดล่อนหรือสีจางลงแสดงว่าใช้งานได้แต่หากหลุดล่อนหรือมีสีเจือจางอาจเพราะ
 - 1 มีความชื้น
 - 2 กาวน้อยเกินไป
 - หากเป็นข้อ 1 ให้ทำการทดสอบอีกครั้งในสถานที่แห้ง สำหรับสภาพอากาศตอนฝนตก จะมีความชื้นสูงมาก ส่งผลต่อการปฏิบัติเช่นกัน หรือสำลีที่ใช้เช็ดแห้งสะอาดหรือไม่ แต่หากเป็นประเด็นที่ 2 ให้ตรวจสอบน้ำกาวกระถินว่าได้ผ่านกระบวนการถูกต้องหรือไม่
 - ทดสอบการหลุดล่อนเมื่อถูกน้ำโดยนำชิ้นงานไปแช่ลงน้ำรอให้สีโปสเตอร์สีเหลืองละลายหรือหลุดล่อนออก แสดงว่าใช้งานได้ปกติ หากสีไม่หลุดล่อนออกให้ดูว่าใส่กาวกระถินเข้มข้นมากไปหรือไม่ เป็นผลทำให้น้ำยาออกยาก

ขั้นตอนการทำลูกประคบดินสอพอง

- 1 นำดินสอพองมาร่อนเป็นผงละเอียด หากดินสอพองยังเกาะตัวเป็นก้อนแสดงว่ามีความชื้นอยู่ ไม่สามารถใช้งานได้
- 2 นำผงดินสอพองที่บดไว้ ไปคั่วไฟอ่อนๆประมาณ 5-10 นาที ความร้อนจะช่วยไล่ความชื้นออกและทิ้งไว้ให้เย็น
- 3 นำผงดินสอพองที่คั่วไฟแล้ว ห่อใส่ผ้าบาง แล้วมัดปากผ้าให้เรียบร้อย

ขั้นตอนการปรับแบบ

- 1 นำกระดาษไขวางบนลวดลายต้นแบบ ผูกให้ทั้ง 2 ชิ้นแนบติดกัน
- 2 วางบนกระดาษไขบนหนังสือพิมพ์ หรือวัสดุเนื้อนุ่ม
- 3 ใช้เข็มสำหรับปรุลายเจาะลงบนกระดาษไขนั้นตามแนวเส้นลักษณะเหมือนเส้นประ

ขั้นตอนการเตรียมพื้น

- 1 นำดินสอพองใส่ในภาชนะเติมน้ำให้ท่วมและทิ้งไว้จนดินสอพองละลาย
- 2 ทาดินสอพองละลายบนแผ่นพื้นพลาสติกที่ลอกกระดาษกาออกแล้ว
- 3 รอให้ดินสอพองที่เคลือบแผ่นพื้นพลาสติกแห้งสนิท จะเปลี่ยนจากสีเข้มจนค่อยๆ จางลงทั่วถึงแผ่น
- 4 ใช้ผ้าสะอาดเช็ดคราบดินสอพองที่เคลือบบนแผ่นพื้นพลาสติกออกให้เกลี้ยง สามารถนำไปใช้งานในขั้นตอนต่อไปและพยายามไม่สัมผัสแผ่นงานอีกเพราะเหงื่อหรือความมันจะทำให้หน้ายาไม่ติดกระดาน

ขั้นตอนการโรยแบบ

- 1 นำแบบปรูวางบนแผ่นพื้นพลาสติก จัดวางไว้ให้เหมาะสมกับขนาดและลวดลาย
- 2 ใช้ลูกประคบดินสอพอง ถูบไปทางใดทางหนึ่งจนทั่วทั้งแบบปรู ขณะถูกลูกประคบนั้นต้องประกองแบบปรูไม่ให้ขยับเด็ดขาดเพื่อให้ผงดินสอพองลงไปในตัว
- 3 เมื่อถูกลูกประคบจนทั่วแล้วค่อยๆ ยกแบบปรูออก และตรวจสอบความคมชัดของแนวเส้นดินสอพอง

ขั้นตอนการเขียนตัดเส้น

- 1 ใช้พู่กันเบอร์ 0 พิเศษ จุ่มและปาดน้ำยาที่ปรุงไว้ จัดแต่งขนปลายพู่กันให้พอเหมาะ เขียนตัดเส้นรอบนอกของลวดลายแต่ละตัวจนครบคอยคนน้ำยาหรดาลสม่ำเสมอไม่ให้หนืดเกินไปจนตกตะกอนโดยใช้สะพานรองมือตลอดเวลาเขียนงาน

ขั้นตอนการถมพื้น

- 1 เลือกใช้พู่กันขนาดต่างๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ จุ่มน้ำยาระบายบริเวณพื้นหลังของลวดลายจนครบทั้งหมด
- 2 ทิ้งไว้ให้น้ำยาที่ระบายไว้แห้งสนิทและตรวจสอบความเรียบร้อย

ขั้นตอนการใส่รายละเอียด

- 1 ใช้พู่กันเบอร์ 0 พิเศษ จุ่มน้ำยาปากจัดแต่งให้มีความเรียบแหลม เขียนรายละเอียดในลวดลายแต่ละตัว
- 2 ทิ้งน้ำยาที่เขียนไว้ให้แห้งสนิทก่อนปฏิบัติงานในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนการขีดเฟลกซ์เพื่อปิดทอง

- 1 สีเฟลกซ์ดำเราใช้ทดแทนการใช้รักเพราะสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการทำงานในยุคปัจจุบันไม่เสี่ยงต่อการแพ้รัก
- 2 นำลูกประคบดินสอพองเช็ดดูบไปมาบนแผ่นพื้นที่เขียนลวดลายไว้แล้ว เพื่อเช็ดคราบสกปรกเตรียมขีดเฟลกซ์ปิดทอง
- 3 ใช้ปลายพู่กันแตะเฟลกซ์ดำ แตะลงบนแผ่นพื้นลวดลายเป็นหย่อมๆ
- 4 ใช้ผ้าเนื้อนุ่มไม่มีขนสะอาดพันปลายนิ้วเช็ดวนเป็นวงกลมให้เฟลกซ์ดำกระจายตัวไปทั่วไล่ไปเป็นแถบในทิศทางเดียวกันและสม่ำเสมอไม่เยิ้มจนเกินไป
- 5 เปลี่ยนผ้าสะอาดเช็ดในลักษณะข้อ 3 อีกครั้งในทิศทางเดียวกันเพื่อถอนความเหนียวของเฟลกซ์ออก จนได้ปริมาณความเหนียวพอเหมาะทิ้งไว้ให้เฟลกซ์เซ็ดตัวประมาณ10นาที

ขั้นตอนการปิดทอง-รดน้ำ

- 1 เปิดแผ่นปิดทองคำเปลวแท้ 100 % และปิดลงบนแผ่นพื้นที่จะเคลือบฟลักซ์ไว้ได้ปิดไปในทิศทางเดียวกันที่ละแผ่น
- 2 คลุมแผ่นทองคำเปลวให้ทั่วทั้งลวดลาย
- 3 ใช้นิ้วมือกดลูบเบาๆ เพื่อให้แผ่นทองคำเปลว แนบติดเป็นเนื้อเดียวกันกับแผ่นพื้น
- 4 ใช้สำลีสะอาดเช็ดเบา ๆ เพื่อเก็บความเรียบร้อย
- 5 เมื่อปิดทองเรียบร้อย ควรทำการรดน้ำทันที โดยใช้กระบอกน้ำฉีดให้ทั่วชิ้นงาน หรือนำชิ้นงานแช่ลงในภาชนะใส่น้ำให้ท่วม(กรณีชิ้นงานไม่ใหญ่มาก)
- 6 รอสักครู่ น้ำยาจะค่อย ๆ ละลายและหลุดล่อนออกเมื่อถูกน้ำ
- 7 ลวดลายทองจะปรากฏขึ้น (เป็นส่วนที่ไม่ได้เจียน้ำนาไว้)
- 8 ใช้สำลีสะอาดเช็ดคราบน้ำยาออกจนสะอาด และแห้งสนิท

ขั้นตอนการซ่อมแซมลวดลาย (กรณีที่ชิ้นงานไม่สมบูรณ์)

- 1 ตรวจสอบตำแหน่งลวดลายที่ต้องการซ่อมแซม
- 2 ใช้ลูกประคบดินสอพองเช็ดลบบา ๆ ในบริเวณดังกล่าว
- 3 นำแบบปรุ ทรายแบบลวดลายที่ต้องการซ่อมแซม
- 4 เขียนตัดเส้นน้ำยาด้วยฟู่กันเบอร์ 0 พิเศษ โดยใช้สะพานรองมือร่วมด้วย
- 5 ถมพื้นที่ลวดลายที่จะซ่อมแซม ให้มีบริเวณกว้าง ๆ พร้อมทั้งใส่รายละเอียดต่าง ๆ
- 6 ใช้ลูกประคบบริเวณที่ซ่อม เพื่อทำความสะอาดก่อนปิดทอง
- 7 เช็ดด้วยฟลักซ์ตามขั้นตอนการเช็ดฟลักซ์เพื่อปิดทอง
- 8 ปิดทองคำเปลว และรดน้ำตามขั้นตอนการปิดทอง-รดน้ำ
- 9 เช็ดคราบน้ำด้วยสำลีสะอาด จนชิ้นงานแห้ง
- 10 ตรวจสอบความเรียบร้อย และความสมบูรณ์ของลวดลายอีกครั้ง

